

- (א) וְעַתָּה מוֹתוּהוּ דְהוּ
- (ב) אֲחֵמְרָן, וְטַמְנִים שֵׁיבָה;
- (ג) עַרְכִּין דַּ: יִתְאָר;
- (ד) עַרְכִּין חָ: גִי כִשְׁלֵי;
- הֵאָר הַאֲרָוּ וְכִי, (ה) וַיִּקְרָא
- כֹּה־ן, (ו) שֶׁסְּפַר, (ז) אֲנִישׁ;
- (ח) וַיִּקְרָא שׁוֹ, (ט) אֲנִישׁ;
- (י) וְכֵן מְשַׁע כְּיִלְיִ, (יא) וְשֶׁסְּפַר חָ: יִתְאָר, וְעַתָּה מוֹתוּהוּ דְהוּ

הגהות הב"ח

- (א) תוס' ד"ה ואיך ההוא וכי למשמע לדבר:
- (ב) בא"ד בני זחוס שנאלמ ונתן את הערבך ביום:
- (ג) בא"ד חזק מנייחו נקט אלמח:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואיך ההוא כו' וצ"ל דברא דק"ן. עיין בסבות דף לג ע"א. מוס' ד"ה וצ"ה:

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קיד.

איברא: צאמנת: עליה רמי. שיהא לו דקה שהכתבו הטיל עליה לעשות לו דקה להלך לפניו: מיכה מיכה. גבי לוח ומלוה כמיכ וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך^(א) וגבי ערכין כתיב ואם מך הוא מערכין^(ב): דבר זה נשלטין. אם למדנו גזירה שזה דמיכה מיכה ולא אמרו לי דבר: ברם כך היסה

שאינה. אבל כן נשאלה שאילה אחת צבית המדרש מינה יש ללמוד שאין מסדרין: הרי עלי מנה לדקק הניח והשגת יד לא כתיב אלא בערכין^(ג) אבל שאר הקדשות אין נידוין בהשג יד ומה שיש לו גזיין הימנו והמומר יגבו לאחר זמן אם ישעיר: מהו שסדרו לו. כשצאין למשכנו: שמחזירין. שמלוה מלווה להשיב לו את העצוט: אין מסדרין. להשאיר לו כלום משבט למכור לאחר שלשים: נדר בערבך. כי יפליא נדר בערבך נפשות (ויקרא כו) הקיש נדרים לערכין: ההוא לנידון כצדו. היקש נדר לערכין להכי אחת שאלה אמר דמי לבי או ראשי או כבידי עלי נותן דמי כולו אבל אם אמר על אבר שאין הנשמה תלויה בו דמי עלי שמין אותו כעבד המכסר שבוק כמה הוא שזה ציד וכמה הוא שזה בלא יד להא מילתא אינטריך למיגמר נדר מערכין גבי ערכין כתיב (שם) ערבך נפשות אם אמר ערבך אשר שהנשמה תלויה בו עלי נותן דמי כולו ואם אמר ערבך יד עלי לא אפס כלום שאין ערב כתוב אלא למש: נידון כצדו. האבר נידון לפי כבודו שאם הנשמה תלויה בו נותן דמי כולו: ויסדרו לצי"ח. גמרא קא פריך לה: שמחזירין. מייד אל יוס את כלי הצריך לו: אינו דין שמסדרין. כשצא למכור לאחר שלשים יוס ישאיר לו כדי חייו כגון מטה ומפת והנן דלמך בערבין (דף טז): ואיך.

תנא קמא דמתני' דלמך מסדרין לצעל חוב דקמני אם מת אינו מחזיר לירשיו הא לו מחזיר לעולם: האי. הוא דכתיב בערכין^(ד) דריש ליה עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו שאם העריך עלמו עני והעשיר קודם שהעריכו כהן אינו נידון בהשגת יד אלא נותן ערבך עשיר: ויחזירו בהקדש. העצוט עד שלשים יוס: ערות

הגהה בק"י משום ג"ש היינו משום דאכילה והנחה חלה אלא הכא מודה דעבדין ק"י למסדרין כיון דמתוקם היקש למילתא אחריתי וז"ע דבהרבה מקומות בת"כ ובגמרא שרונה לעשות ק"י וסותר אותו ע"י היקש או ג"ש אם יש בכל מקום שלא נכלל להעמיד היקש או הג"ש לד"א וא"ת דלמרינן בערכין צפרק קמא (דף ז') ראש חמור זה הקדש ראש עבד זה הקדש הוא והקדש שומפין בו ולא אמר נידון כצדו בערכין פריך לה ומשני כאן צדקשית קודם דהכא מיירי צדקשית מוצח. ר"י:

מה ערבין נידון בבבדו. פי' צקונט^(א) דרשינן מנפשות וא"ת מה לריך קרא דמאי שנה מנוקין דאם קיטע ידו אומדין כמה הוא יפה צידו וכמה הוא יפה בלא יד וה"י יש לנו לשום כמה הוא שזה בלא שיהא ממונו דהיינו ערבך כולו דאינו שזה כלום אם היה נוטל אותו אבר וי"ל דלמך צפרק האומר משקלי (ערכין דף ז') דאין שמין בערכין אומד של נוקין אלא שמין אותו כאילו הייתה ידו מוכתבת לרבו ראשון ולא כמו שננטלה לגמרי דאז מתגנה העבד וישה הרבה פחות וה"ל אין שמין בצד שהנשמה תלויה בו אז לא דכתיב נפשות: **מה ערבין שאין מחזירין מסדרין.** וא"ת כיון שמסדרין ומניחין לו שיעור המפורש צמנה א"כ מה חזרה שייך דהכי מניחין לו לגמרי כדי לרבו ומה יחזיר לו עוד ואור"ת דכשנטול ממנו בתורת פרעון אז מסדרין אבל כשנטול בתורת משכון דחייבי ערבין ממשכנין אותו אז אין מסדרין ושייך חזרה:

ואיך עד שיהא במכותו בו. פירש צקונטרס דהיינו רבנן דמתני' ולפי ר"ת דלקמן דרבנן דמתניתין מצי סברי דאין מסדרין ז"ל ואיך היינו בני דאיציעאל להו מהו שיסדרו צדל חוב אי נמי צרייתא דתנא לעיל דמסדרין: **במכותו מתחילתו ועד סופו.** למעוטי עני והעשיר וחזר והעני נותן ערבך עשיר ככפי יהודה דצפרק השיג יד (שם דף טז):

מהו שיסדרו בבע"ח. פסק ר"ת בצפרי הישר דאין מסדרין צדל חוב דהא רש"ג דמתני' מסיק לעיל דסבר דאין מסדרין צד"ח וקי"ל (ב"ב דף טז). הלכה כרש"ג במשמנתו היכא דלא פסק גמרא כמאן דפליגי עליה ולא מנינו בכל אמוראים דשמעתתא שום אמורא סבר צדתיא שמסדרין ורבה בר אבהו דלמך ליה לאליה מהו שיסדרו לצעל חוב וא"ל גמר מיכה מערכין ורביה לר"ת דגריסין מנין שמסדרין לצעל חוב כדלמך מניין דלמך ליה למאן דלמך ליה גריס צד"ג וכן נראה דאי כג"י הפספרי דקדש מהו שיסדרו לצעל חוב הוה ליה למימר מסדרין שהרי הטעם לא היה שואל אלא ודאי מנין גרס ולעולם אין מסדרין ס"ל וצ"י השיג יד (ערכין ט) דפליגי רבי יהודה ורבנן צעני והעשיר וחזר והעני דר' יהודה סבר נותן ערבך עשיר ומפרש בגמרא דטעמא דרבי יהודה משום דכתיב ואם מך הוא עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו מכלל דרבנן דפליגי עליה דרשי הוא ולא צדל חוב דדוקא בערבין מסדרין ולא צדל חוב כדדריש לעיל ויחיד ורביס הלכה כרביס ויש לדחות דרשינן הוא ולא אשתו כדרשינן לעיל ועוד הביא ראיה דלמך צד"ק (דף יא) ושם ד"ה אפילו מנייה ואפילו מן גלימא דעל כתפיה וכי מימא דהיינו שמשפיעין אותו גלימא דלפלא זוחא והיבין ליה גלימא אחרינא דחויא ליה הא ליכא מידי דלא חיי ליה כרש"ג דלעיל ועוד דפסיק רב אלפס צפרק צמנה שריס (שם דף קה). כ"כ דלמך כל ישראל בני מלכים ומייהו אמרינן התם דפסיק כ"ריש ולא מטעמיה ורבנן דמתני' נמי מצי סברי דאין מסדרין ומיירי

הקדש שאין מחזירין אינו דין שאין מסדרין. וא"ת ערכין יוכיח שאין מחזירין ומסדרין ויש לומר דמה לערכין שהם קלים ואינן נוהגים אלא בחדש וצבן צבית ולא צטומטוס ואנדרוגיוס ופחות מכן חדש אכל הקדש חל על כל דבר: **ואיך ההוא צדו**

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בבבדו הוא דאח"כ. וא"ת מ"מ יליף נמי דהיקישא דמסדרין^(א) דאין היקש למחלה ואין לומר דהיקישא משמע דלא אחא אלא לנדון כצדו דכתיב נדר בערבך נפשות ומשמע (ה) דבר שהנפש תלויה בו אכל לדבר אחר לא הוקשו דהא צפרק שום היטומים (ערכין ד') נד. אמרינן מנין שלא ישאל מרגליה לקלים פירוש אם אמר ערכי עלי ויש לו מרגליה שזה מנה ובמקום שעומדין אינה שזה אלא חמשים לפי שאין שם עשירים שיקנו אותה מנין שאין להעריכה אלא בני זחוס שנאלמ (ג) והיה ערבך ציוס ההוא כמו ששה ציוס ההוא וצ"י השיג יד (שם דף יח). אמרינן אחת הקשת הקדש לערכין לנידון כצדו ולמרגליה לקלים והכא (א) חד מינייהו אלמא לכל מילי מקשינן וצ"יך לומר דצברא דק"ו מנטול הקישא כיון שנוכל להעמיד דהיקישא לדבר אחר^(ב) כן משמע צפרק קמא דצבחים (דף י) דקאמר תנן התם ר"ע אומר כל הדמים שנכנסו להיכל לכפר פקולים והכ"א חטאת בלבד ר' אליעזר אומר אף האשם שנאלמ כחטאת כדאשם ופריך כשנלמ רבי אליעזר כדלמך פטמא אלא רבנן מצי טעמייהו אמר רבא אשם שנכנס דמו לפנים פסול לא מציית אמרת מק"ו כו' אלמא ק"ו מנטול הקישא דכחטאת כדאשם כיון דאיכא לאוקמא הקישא לדבר אחר והיא דק"פ כל דבשר (מילין דף קטו): דגמרי צדש בחלב אסור באכילה צד"ש קדש קדש מאנשי קודם תיחין לו וגו' ואיסור הנאה יליף מק"ו מערלה ואית דדריש צד"ש לנגמרי לאיסור אכילה ולהיתר הנאה לא דמי להכא אפילו יהא הקישא וק"ו כמו ג"ש וק"ו דאפילו מאן דיליף התם ק"ו מצי סבר הכא דאין הקישא למחלה דהתם ע"י ק"ו אין סותר ג"ש כלל משום דקרא דצדש בשדה טרפה דאיירי צדש שילא חוץ למחילתו איירי גם באיסורי הנאה כגון צדש קדשים שילא חוץ ממחילתו שהוא צדש יליף אסור

אסור וזוהי הנאה לא דמי להכא אפילו יהא הקישא וק"ו כמו ג"ש וק"ו דאפילו מאן דיליף התם ק"ו מצי סבר הכא דאין הקישא למחלה דהתם ע"י ק"ו אין סותר ג"ש כלל משום דקרא דצדש בשדה טרפה דאיירי צדש שילא חוץ למחילתו איירי גם באיסורי הנאה כגון צדש קדשים שילא חוץ ממחילתו שהוא צדש יליף אסור

מה ערבין נידון בבבדו. פי' צקונט^(א) דרשינן מנפשות וא"ת מה לריך קרא דמאי שנה מנוקין דאם קיטע ידו אומדין כמה הוא יפה צידו וכמה הוא יפה בלא יד וה"י יש לנו לשום כמה הוא שזה בלא שיהא ממונו דהיינו ערבך כולו דאינו שזה כלום אם היה נוטל אותו אבר וי"ל דלמך צפרק האומר משקלי (ערכין דף ז') דאין שמין בערכין אומד של נוקין אלא שמין אותו כאילו הייתה ידו מוכתבת לרבו ראשון ולא כמו שננטלה לגמרי דאז מתגנה העבד וישה הרבה פחות וה"ל אין שמין בצד שהנשמה תלויה בו אז לא דכתיב נפשות: **מה ערבין שאין מחזירין מסדרין.** וא"ת כיון שמסדרין ומניחין לו שיעור המפורש צמנה א"כ מה חזרה שייך דהכי מניחין לו לגמרי כדי לרבו ומה יחזיר לו עוד ואור"ת דכשנטול ממנו בתורת פרעון אז מסדרין אבל כשנטול בתורת משכון דחייבי ערבין ממשכנין אותו אז אין מסדרין ושייך חזרה:

ואיך עד שיהא במכותו בו. פירש צקונטרס דהיינו רבנן דמתני' ולפי ר"ת דלקמן דרבנן דמתניתין מצי סברי דאין מסדרין ז"ל ואיך היינו בני דאיציעאל להו מהו שיסדרו צדל חוב אי נמי צרייתא דתנא לעיל דמסדרין: **במכותו מתחילתו ועד סופו.** למעוטי עני והעשיר וחזר והעני נותן ערבך עשיר ככפי יהודה דצפרק השיג יד (שם דף טז):

מהו שיסדרו בבע"ח. פסק ר"ת בצפרי הישר דאין מסדרין צדל חוב דהא רש"ג דמתני' מסיק לעיל דסבר דאין מסדרין צד"ח וקי"ל (ב"ב דף טז). הלכה כרש"ג במשמנתו היכא דלא פסק גמרא כמאן דפליגי עליה ולא מנינו בכל אמוראים דשמעתתא שום אמורא סבר צדתיא שמסדרין ורבה בר אבהו דלמך ליה לאליה מהו שיסדרו לצעל חוב וא"ל גמר מיכה מערכין ורביה לר"ת דגריסין מנין שמסדרין לצעל חוב כדלמך מניין דלמך ליה למאן דלמך ליה גריס צד"ג וכן נראה דאי כג"י הפספרי דקדש מהו שיסדרו לצעל חוב הוה ליה למימר מסדרין שהרי הטעם לא היה שואל אלא ודאי מנין גרס ולעולם אין מסדרין ס"ל וצ"י השיג יד (ערכין ט) דפליגי רבי יהודה ורבנן צעני והעשיר וחזר והעני דר' יהודה סבר נותן ערבך עשיר ומפרש בגמרא דטעמא דרבי יהודה משום דכתיב ואם מך הוא עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו מכלל דרבנן דפליגי עליה דרשי הוא ולא צדל חוב דדוקא בערבין מסדרין ולא צדל חוב כדדריש לעיל ויחיד ורביס הלכה כרביס ויש לדחות דרשינן הוא ולא אשתו כדרשינן לעיל ועוד הביא ראיה דלמך צד"ק (דף יא) ושם ד"ה אפילו מנייה ואפילו מן גלימא דעל כתפיה וכי מימא דהיינו שמשפיעין אותו גלימא דלפלא זוחא והיבין ליה גלימא אחרינא דחויא ליה הא ליכא מידי דלא חיי ליה כרש"ג דלעיל ועוד דפסיק רב אלפס צפרק צמנה שריס (שם דף קה). כ"כ דלמך כל ישראל בני מלכים ומייהו אמרינן התם דפסיק כ"ריש ולא מטעמיה ורבנן דמתני' נמי מצי סברי דאין מסדרין ומיירי

עין משפט גר מצוה

- קמב א מ"י פ"ג מה"ל
- ערכין טו סוג סמנ
- עשין קלל:
- קמב ב מ"י שם פ"ז מה"ל
- א:
- קמב ג מ"י שם ה"ל ד:
- קמב ד מ"י שם פ"ג מה"ל
- יד תמונ:
- קמב ה מ"י שם ה"ל ה:

תורה אור השלם

- 1 השב תשיב לו את העבטו בבא השמש ושבב בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה לפני יי דברים כד יי
  - 2 ואם מך הוא מערבך וזהממיו לפני הבחון וזהעריך אתו הבחון על פי אשר תשיג יד החדר יעריכונו הבחון:
- ויקרא כו ח
- 3 וְאָבָלֶת וּשְׁבַעַת וּבְרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יָתַן לְךָ דברים ח י
  - 4 וְכִי יִמּוֹךְ אֲחִיךָ וְקָטַח יָדוֹ עִמָּךְ וְחִזְקוּקָה בּוֹ רָר וְחָשֹׁב וְיָד עִמָּךְ:
- ויקרא כה לה